

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek.

Zápolya-utca 1-6 szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Hiadóhivatal:

Piszt Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÄUER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy órára — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 265 szám.

Sz. r. d. a, nov. 18

Kossuth Ferenc nyilatkozata.

— nov. 18.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, a függetlenségi párt vezére tegnapelőtt hatvanötödik születésnapja ünnepére alkalmából a nála tisztelgő képviselők üdvözlésére válaszolva, érdekes nyilatkozatokat tett, amelyek széles körben megérdemlik a figyelmet, mert némi beletekintést engednek a politikai helyzet mélységeibe s nevezetesen a függetlenségi többség politikai irányzatába.

Kossuth Ferenc beszédében nevezetes és jellemző első sorban az a kijelentése, hogy amikor nem az elvek hirdetéséről, hanem azok megvalósításáról van szó, igen természetes, hogy az embernek számolnia kell a helyzettel és a lehetőségekkel. Ennek a régi igazságnak ismétlése mellett azután a függetlenségi elvekről szólva, hangoztatta, hogy ezeknek felelő része közgazdasági jellegű, olyan, amely nincs ellentétben a létező kormányzati alappal és amelyet a függetlenségi párttal szövetségben álló 67 es pártok is magukévé tehetnek, mert hisz a 67-es törvények sem zárják ki sem az önálló nemzeti bankot, sem az önálló vámterületet. Kossuth szerint nincsen tehát elvi akadály annak, hogy a szövetséges pártok is magukévé tegyék a függetlenségi programnak ezt a felét, amely pedig az egésznek igen becses fele, mert ha ez az anyagi fél megvalósul, a politikai másik fél is nagyon előre halad a megvalósulás terén. Csupán az az akadály forog fenn még ezidő szerint, hogy amíg ezek a kérdések a függetlenségi pártnál elvi kérdések, addig a többi pártoknál opportunitási és anyagi haszon kérdések.

Mivel azonban az anyagi haszon kérdése és az opportunitás teljességgel nem mond ellent minden körülmények között az elvi álláspontnak, nem tartja lehetetlennek a kettőnek az összeegyeztetését, ami által lehetségessé fog válni a mai szövetséges pártok egymás közötti viszonyának még szorosabbá tétele. Ennek azután az lesz a következtetése, hogy nemcsak egy, bár többségben lévő és hatalmas párt fogja követelni a közgazdasági téren a teljes önállóságot, hanem az összes alkotmányos alapon álló pártok, ezek háta mögött az egész magyar nemzet. Egyébiránt már többször kijelentette, hogy elveik politikai részének ezidő szerinti megvalósítása igen nagy akadályokba ütközik, bár remélhető, hogy ezen a téren is el lesz érhető egy bizonyos haladás azzal, hogy a magyar nemzet és a magyar király egészen megértik egymást.

Az anyagi téren azonban semmi elvi akadály nincsen s ezért ő a leghatározottabban ragaszkodik az önálló nemzeti bank és az önálló vámterület megvalósításához. Amennyi erő van benne, amennyi hatalom a rendelkezésére áll és amennyi munkakör jut a számára; mindezt az erőt, hatalmat és munkakört oda koncentrálja, hogy elveinek ezt a két igen fontos részét az uralkodó alkotmányos hozzájárulásával megvalósíthassa.

A függetlenségi párt s a parlamenti többség vezérének ezek a nyilatkozatai érdemesek a külön följegyzésre, mert ez megerősítése a mindenkori magyar kormányzati politikának. Amint igazság az, hogy elveket hirdetni és megvalósítani két erősen különböző dolog, éppen úgy igazság az a törekvés, amely, mint a mult-

ban, odairányul, hogy az ország gazdasági és politikai függetlenségét megvalósítsa — fokozatosan az uralkodó alkotmányos hozzájárulásával. Ennek a régi igazságnak a függetlenségi párt által való mai elismerése igazolása a mindenkori magyar kormányzati politikának, Deák alkotása helyességének, amely ugyanazon az irányelveken alapszik, amit ma Kossuth Ferenc olyan nyomtatékosan és helyesen hirdet

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz. minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő szerda és pénteken déltől 9/15 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő reggel 6-ig este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 óráig este 10-ig. Vasár- és ünneppapokon d. u. 2 óráig este 10-ig.

A szabad iskola (munkás gimnázium) november hav előadásai a következők:

November 18-án 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Gazdasági földrajz.

November 20-án 8-tól 9-ig Történelem; 9-től 10-ig Gazdasági földrajz.

November 25-én 8-tól 9-ig Történelem; 9-től 10-ig Magyar irodalom.

November 27-én 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Nemzetgazdaságtan.

Nov. 19., 20., 21., 22. Országos vásár Nagybecskereken.

Nov. 25. Tenyész baromfi vásár.

December 7. Közig. biz. tit. g. ülése.

December 10. Rendkívüli megyei közgyűlés.

— Személyi hir. Botka Bela főispán és Janó Agoston alispán, kik néhány napig távol voltak, visszaértek Nagybecskerekre.

— Erzsébet gyásznap. Holnap ünneplik meg az egész országban néhai Erzsébet királynéknak nevenapját, mely alkalommal, mint minden esztendőben, ugy az idén is az egyes tanintézetek gyászünnepeket rendeznek. A nagybecs-

A „TORONTÁL” tárcája.

A nagylelkű férj.

A „Torontál” eredeti tárcája.)

Személyek:

Pasternák János, gazdag lócsiszár.

Rebeka, a felesége.

Maklái Imre, végtett földes ur.

János, szolga Pasternáknál.

Zsófi, a felesége, ugyanott eseléd.

Maklái: Jó napot, János barátom. Milyen élvezettel szívja azt a vastag szivart!

Pasternák: Alásszolgája. Kérem, valami extra-finom specialitást. Báró Solymossytól kaptam. Tudja, nagyságos uram, csakis az ilyen szivart érdemes szívni. Ha gazdag ember volnék, ilyennek élnék, de, mint szegény ördögnek, az ötössel is meg kell elégednem.

Maklái: No no, nem olyan nagyon szegény ördög az ur, telne ott jobb fajtára is. De térjünk a dologra. Fajlóra volna szükségem. Futtatni akarok. Ezer forintot reszkírozok. Jól értesen meg, egyezer pengő forintról van szó!

Pasternák (magában): Honnét a pokolból veszel te elő ezer forintot?! Nincsen neked még ezer fityinged sem. (Hangosan.) Van éppen egy valódi „Kincsem”. Paripa. Ennél jobbat az országban nem talál. Viola a neve. Ezeröttszáz forint volna az ára, de magának, nagyságos uram,

mint régi jóakarómnak, ezer forintért is odaadom. De hiszen ismeri maga azt a lovat. Wenckheimék istállójából származik. Csak azért adtak tul rajta, mivel Alagon nem az első, hanem a második díjat nyerte el. Éppen magának való ló. De igen.

Maklái: A lovat ismerem. Jók még a lábai?

Pasternák: Kérem, az özneik sokkal rosszabb végtagjai vannak. De igen.

Maklái: Szemei is jók?

Pasternák: A szemei? Ellát husz kilométernyire. Mondom, ilyen ló nincsen több a világon. De, ha már én adom el, lement az ára.

Maklái: No, jól van, itt a kezem. Megveszem. A pénzt holnap megkapja. (El.)

Pasternák (magában): Megáll az eszem. Honnét vesz ez a szélhámos ezer forintot?! De mit bánom én, csak fizessen holnap. Ilyen jó geseftet már rég nem csináltam. Hahaha! Ezzel a lóval akar ő nyerni? Ugy éljek én! De igen. Hol vagy János? (János belép, ravaszul mosolyog.)

Pasternák: Hivjad elő feleségemet. Ki-koicsizunk.

János: Nem lehet, a nagyságos asszony a városba ment, dolga akadt. (Magában.) Csak tudnád, hogy Maklái urral találkozik megint valahol. De én hallgatok, mint a sir.

Pasternák (mérgesen): Akkor mehatsz dolgozni után.

Rebeka (fagyaltot szopogatva): Maklái ur, ha férjem megtudná, hogy mi itt ebben a kávéházban együtt vagyunk. Megölné bennünket, Maklái: Dehogyan ölné. Nem találkozhattunk mi e helyen véletlenül? Csak nyugodtan.

Rebeka: Rövid az időnk. Vegye, itt ebben a boritékban ezerkétszáz forint van. Ezer forint a ló ára, kétszáz forint a versenyre. A nyereség közös. Jól van?

Maklái (a százásokat kissé kihuzva, örömmel legelteti rajtuk szemét, majd pedig elteszi a csomagot): Köszönöm szépen, szavamát állom. Ha sejtelnem nem esal, két hét múlva lesznek olyan szerencsés ez összeg ötszörösét kacsóiba szolgáltatni. Férje rendkívül dicséret a lovat. Aki mer, az nyer. Férje ura az ilyesmikhez nem ért. Okos embernek tartja magát, de igen távol áll tőle.

Rebeka (ijedten): Szent Isten, nem Zsófi az, aki ott bámul reánk. Nagy gráciában áll férjemnél, biztosan be fog árulni bennünket.

Maklái: Igen egyszerű lesz Nagysádnak kimagyaráznia magát. Azt mondja majd, melege volt, betért ide egy kis hűsítőre, véletlenül én is itt valék, köszöntöttem s pár percig asztalánál foglaltam helyet. Nincs az egészben semmi sem.

Rebeka: De ha megtudja János, hogy az ő pénzéből vette meg a lovat? Tudja, milyen rém fukar. Reszket minden krajcárért.

Maklái: Ki van zárva. Legközelebb részt veszek a versenyen s feltétlenül nyerni fogok.

NEIZER ÉS GOLDSCHMIDT FÉRFI-, NŐI- ÉS GYERMEK-RUHA RAKTÁRA NAGYBECSKEREK

HUNYADI-(FŐ)-JUTCA.

Az őszi és téli idényre óriási választékban érkeztek a legújabb divatu férfi- és gyermek-öltönyök, felöltők, teli kabátok, utazó bundák, téli nadrágok, lábszako., szőrmevel bélelt szövet- és bőrkabátok, ugyszintén a legújabb divatu

női ruhanok, paletok, rövid kabátok és mindenemű szőrme boak (collier) a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig. SZABOTT ÁRAK.

kerek római katolikus plébánia-templomban a holnap nap alkalmából délelőtt 10 órakor zenés gyászmise lesz, amelyre hivatalosak az összes hatóságok és testületek.

A főgimnáziumban szintén igen szép ünnep lesz holnap Erzsébet napja alkalmából. Az ünnepély sorrendje a következő: 1. Kölcsey: Himnusz, éneklé az ifjúsági énekkar. 2. Sajó Sándor: Erzsébet, szavalja Hartenstein István VIII. o. t. 3. Balla Miklós: Erzsébet királyné, előadja Somfai István III. oszt. tan. 4. Emlékszó, tartja dr. Czirbusz Géza főgimn. tanár. 5. Kontor Elek: Királyasszony kertje, előadja az ifjúsági énekkar. 6. Radó Antal: Éji látogatás, szavalja Zalan Tibor V. t. 7. Várady Antal: Erzsébet, szavalja Ujházi Lajos VIII. o. t. 8. Vörösmarthy: Szózat, előadja a főgimnáziumi énekkar.

Az Eötvös-utcai állami iskola Erzsébet ünnepélyének sorrendje: Istentisztelet után 9 órakor: 1. Megnyitó beszéd, tartja az iskola igazgatója. 2. Könyörgés. Irta Móra István, szavalja Gröszner Anna IV. o. t. 3. A királyné álma, éneklé a IV. fiu osztály. 4. Volt egyszer egy királyné. Irta Szaboleska Mihály, szavalja Rephardt Erzsébet IV. o. t. 5. Ünnepi beszéd. Tartja Kuss Bertá állami tanítónő. 6. Erzsébet királyné emlékére. Irta Torkos László, szavalja Csath Vilma III. o. tan. 7. Erzsébet. Irta Farkas Imre, szavalja Bálint Ilona III. o. tanuló. 8. Himnusz, éneklé a IV. fiu osztály.

— **Torontárvármegye új tanfelügyelője.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Grézló Jánost, a kecskeméti tanfelügyelőségi kirendeltség vezetőjét Torontárvármegye tanfelügyelőjévé kinevezte. A kinevezést a hivatalos lap legközelebbi száma közli.

— **Vértessy Gyula előléptetése.** A m. kir. vallás- és közoktatási miniszter dr. Vértessy Gyula temesvármegyei kir. tanfelügyelőt a VII. fizetési osztály harmadik fokozatába az 1904. évi I. t. c. értelmében megillető személyi pótlékból és a törvényszerű lakásbérből álló illetményekkel kinevezte.

— **A szabad iskolából.** A kulturegyesület nagybecskereki munkás-gimnáziumában ma este 8 órakor előadás lesz. Tárgyak: 8-tól 9-ig fizika. Előadó: Harzer József főgimnáziumi tanár; 9-től 10-ig gazdasági földrajz. Előadó: dr. Czirbusz Géza főgimnáziumi tanár.

— **Az egyház köréből.** A középtorontali esperes-kerület papsága e hó 24-ikén gyűlést tart Nagybecskereken, amelyen be fogják tölteni a dr. Kuhn László kanonok halálával megüresedett országos autonómiai képviselői tisztséget.

— **A hírlapíró-szövetség köréből.** A Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége november 29-én, vasárnap délután 5 órakor Szegeden, a kereskedelmi és iparkamara könyvtártermében igazgatósági ülést tart, melynek tárgysorozata a következő: 1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két

tag kiküldése. 2. Az elnökség jelentései. 3. A felvételre jelentkező és kilépő hírlapírók kérvényeinek elintézése. 4. A tagdíjakkal hátralékos rendes tagok törlése. 5. A félévi számadások bemutatása. 6. Segélykérek elintézése. 7. Indítványok.

— **A szabad liceum megnyitó előadása.** A torontárvármegyei magyar köznevelődési egyesület kebelében működő nagybecskereki szabad liceum idei előadásainak sorozatát november 22-én kezdi meg. Az első előadás a városi színházban lesz, mérsékelt belépő-díjjal s ez alkalommal Erdős Béla polgári iskolai tanár a földet és a világegyetemet fogja bemutatni rendkívül érdekes és szébbnél-szebb vetített képek kíséretében s tanulságos előadással. Az Uránia-szerű kiváló előadásra már most felhívjuk a nagyközönség figyelmét s hihetőleg nem is marad a színház üresen. A csekély belépő-díjat a kulturegyesület az előadás költségeinek fedezésére fordítja. A színház jól futve lesz. Az előadás este 8 órakor kezdődik. Szombaton délután 5 órakor az érdekes darabot a diákoknak mutatja be az egyesület 20 fillér belépő-díj mellett.

Itt emlíjük még meg, hogy a liceális előadások sorában december hónapban Czeglédy István kir. segédtanfelügyelő is fog előadást tartani „Magyarország népoktatásának múltja és jelene” címmel.

— **Halálozás.** Streff Miklós, a Stagenschmidt-féle téglagyárnak hosszú éveken keresztül volt derék vezetője tegnap éjjel 50 éves korában meghalt. Az elhunytat ma délután temették el számos ismerősének részvételével.

— **A nagyikinda—aradi vasút megnyitása.** A nagyikinda—aradi vasútnak Nagyikindáról kiinduló első részét a jövő héten nyitják meg. A vasutat az államvasutak kezelik és az ügyeket az átvételig a szegedi üzletvezetőség intézi el.

— **Az alacsony Béga.** A szőke Béga vize néhány nap óta olyan alacsony, amilyent még a legszárazabb és legrekkenőbb időben sem lehet tapasztalni. Ez a kis vizállás rendkívül káros ugy a villamműre, mint a gyaruzemekre s érthető nagy a panaszkodás miatta.

Erre vonatkozólag ma nyilatkozik az Alsó-Béga hajózási kirendeltség s a következőket mondja:

Mint már e hó 16-án jeleztük, a bégai duzzasztóműveket a tartós hideg miatt le kellett fektetni, minek következtében a víz ma reggelig null alatti 68 centiméterig lepadt. Ezen hirtelen apadással némely, a Béga mentén fekvő gyári üzemekben a tápvízvezeték körül nehézségek

merültek fel, melyek elhárítása céljából kérték a vízszin némi emelését. Miután ezen emelést csak a Béga fenekén fekvő duzzasztóművek felállításával lehet eszközölni, ezen felállítás pedig a jelenlegi hideg időben nem szabad, de nem is lehetséges, az Alsó-Béga hajózási m. kir. kirendeltség ezen kérelmet nem teljesítheti és miután ezen lefektetés minden télen évenként ismétlődik, ezuton is figyelmezteti a gyártelepeket, hogy hasonló üzemzavarokat csak úgy háríthatnak el, ha — mint a duzzasztóművek létezése előtt — tápvízvezetéseiket a Béga legkisebb vizére való tekintettel és a beiszapolás figyelembe vételével rendezik be. Miután a hideg időjárás valószínűleg csak néhány napig tart és a hőmérséklet emelkedésével a duzzasztóművek ismét működésbe helyeztetnek, a telepeknek most kell az alacsony vizet igénylő javító és tisztító munkákat elvégezni, mert különben azt csak az újbóli lefektetés után eszközölhetik.

A hajózási kirendeltség kommunikéje nem sok vizasztalást nyújt, mert a jelzett kedvező időváltozás nem tőle függ, sőt amint a jelenlegi időjárás viszonyok sejtetik, az idén erős és hosszú télre van kilátás. A Béga alacsony vízállásán azonban mégis segíteni kellene s talán kellő gondoskodás mellett talánának is módját a bajnak legalább csökkentésére.

— **Köszönetnyilvánítás.** A Bécsi biztosítóintézet 40 koronát adományozott a nagybecskereki önkéntes tűzoltó-egylet céljaira, mely adományért az egyesület elnöksége hálás köszönetet mond.

— **Veszedelemes kémények.** A tűzoltóság újabb tapasztalta, hogy számos, különösen régebbi házaknál rendkívül sok az olyan alacsony kémény, amely alig látszik ki a tetőzetből s ennek következtében nagyon is tűzveszélyes. Tekintettel arra, hogy ez a város tűzrendészeti szabályzataiba ütközik, a tűzoltóság parancsnoksága átiratban hívta fel erre a rendőrség figyelmét, intézkedést kérve aziránt, hogy az ilyen tűzveszélyes kémények minél előbb lebontassanak. Remélhető, hogy a tűzoltóság figyelmeztetésének meg lesz a kellő fogantatja.

— **Kedélyes-estély.** A nagybecskereki könyvnyomdászok szakegylete november hó 28-án az Ellmer-fele vendéglő összes helyiségeiben kedélyes-estélyt rendez, szép, humoros műsorral, azután reggelig tartó táncsal. Belépő-díj: személyjegy 80 fillér, családjegy (3 személyre) 2 korona. Jegyek előre valthatók: Schneider János, Benő testvérek, Boskovits J. S. kereskedéseiben és a rendezőségnek. Az estély fél 9 órakor kezdődik.

— **A nagybecskereki országos vásár.** Holnap kezdődik meg Nagybecskereken a november havi országos vásár, amelyre, mint már közöltük is, mindenféle állat felhajtása meg van engedve. A kirakó-vásár ez alkalommal előreláthatólag nem lesz valami nagy, de az állatvásár, különösen a sertésvásár annál forgalmasabbnak ígérkezik, amennyiben a tengeri ára rendkívül magas s takarmány dolgában is szűken állunk az idén, annyira, hogy a gazdák szinte kénytelenek állományaikat a legszükségesebbre redukálni.

— **Boritaladó bérletek.** A nagybecskereki m. kir. pénzügyigazgatóság árverést hirdet a következő boritaladó és husfogyasztási adó bérletekre: Deszk községénél 2417 kor. 23 fillér; Oroszlámos községénél 2792 kor. 77 fillér; Perjámos községénél 14998 kor. 07 fillér; Gyála községénél 4400 kor. 14 fillér; Válgány községénél 5474 kor. 57 fillér; mindannyi-nál a határidő november hó 30-ika.

— **Meteor decemberről.** Meteor, a kitűnő magyar időjós december haváról a következőket jelenti: December hó esomópontjai 2., 7., 14., 15., 20., 23., 24., 26., 29. és 30-ra esnek, melyek közül a legerősebb hatásúak a 2., 15., 23. és 29-ikiek. 2—15. és 29. erősen hideg jelleggel, míg a 23—26. esapadékkal, mely eső is lehet hóval. Havazás a 29-iki esomópont hatáskörében is várható.

— **A lovrini kéményseprő.** Két év előtt fölös számmal akadt pályázó a lovrini jól jövedelmező kéményseprő mesteri állásra. Müller József kéményseprősegédnél, aki szintén pályázott, egy napon megjelent Gabris Dezső, aki magát kereskedelmi miniszteri tisztviselőnek adta ki, előkelő összeköttetéseit hangoztatva, azzal hitegette Müllert, hogy három napi leforgása alatt nyolcezer koronáért megszerzi neki a lovrini kerületet, mert az osztályvezető neki bizalmas embere. Müller szinleg ráállott az alkura és jelentést tett a rendőrségnek, mely a becsületes alkuszt lefűlelte. A kelepcebe került ember tagadta, hogy ő magát miniszteri tisztviselőnek adta ki s elmondta, hogy őt Pavlovics Elemér nevű barátja vette rá, hogy tegyen ajánlatot Müllernek. A budapesti büntető törvény-

Az Ön pénze kamatostul megtérül. Férje addig mire sem jöhet reá. Most pedig engedje meg, hogy drága kezecskéjét megcsókolhassam s ajánljam magam. Mikor leszek megint boldog Önt bizalmasan üdvözölhetni?

Rebeka (előbb körülnéz, azután nyújtja csak csókra kezét): Addig ne mutakozzon, míg a futtatásnak vége nem lesz. Egy percnyi nyugtom sincsen, míg férjem pénzét helyre nem teszem.

Zsófi (hazamenet, magában): Ej be jó! Nem elég, hogy a nagysága minduntalan találkát ad Maklai urnak, még pénzzel is tartja. Mintha nem láttam volna, mit tett tegnap a nagysága abba a borítékba! De mire kell az a sok pénz? Ahán! Tudom már, hisz' Maklai ur lovat vett a gazdától, biztosan erre kapta. No, ez nagyszerű! Hahaha! Mi lesz, ha a gazdának mindezeket elmesélem? De várjunk meg vele . . .

III.

Maklai (sugárzó arccal): Édes nagysád, örömmel értesitem, hogy első díjat nyertem Majsán az urak versenyén. Itt van az ezerkétszáz forint és hatszáz forint az osztalék. Ezerkétszáz pengő volt csak az első díj. Jákob barátom nagyon rosszul járt. A lovat nyomban eladtam háromezerért. Sántasága, amiért olyan olcsón jutott hozzá Pasternák ur, csak ideiglenes volt, teljesen kigyógyult belőle.

Rebeka (felugrik pamlagjáról s mohón veszi át a pénzt): Nő, hál' Istennek, ez remekül sikerült! Férjem pénzét rögtön visszateszem. A hatszáz forint az enyém. Még mit sem tud. Most pedig gratulálók Önnek, kedves Maklai, maga rendkívül ügyes ember. (Ekkor belép a szobába Pasternák.)

Pasternák (arca sápadt, ideges): Pardon, Maklai ur, Rebeka, gyere csak egy szóra dolgozószobamba, sürgős beszédem van veled. (Az irodába mennek, Maklai óvatosan utánuk lopódzva, az ajtónál hallgatódzik.)

Pasternák: Te, Rebeka. Az igen szép dolog tőled, hogy a sport iránt érdeklődsz. Nem tudnád megmondani, hol lesz legközelebb futtatás?

Rebeka (ijedten): Erdeklődöm annyiban, hogy Maklai ur mindig csak sportdolgozokról beszél s egészen beletanultam már én is.

Pasternák (mind ingerültebben): Hogy nekem szarvakat raksz a fejemre az szintén igen nemes cselekedet tőled, de ettől eltekintenek, de hogy te az én pénzemre másnak verseny-paripát vegyél s hogy belőlem ne csak szarvarmárhát, hanem szamarat is csinálj, azt kikérem magamnak! . . . Ha avval a drágalatos Maklival még egyszer együtt látlak, mindkettőtöket egyszerre doblak ki a házból! Értetted?

Maklai (nevetve): Jó lesz leszerelnünk. Adieu! (Zsófihoz, ki jövőben volt.) Mondja meg Pasternák urnak, hogy üdvözlöm, Violával nagyon meg voltam elégedve.

Zsófi (belép): Nagyságos ur, kérem a kulcsokat . . . Igaz . . . Maklai ural künn találkoztam, köszönteti s azt üzeni, Violával nagyon meg volt elégedve.

Pasternák (pulykavörösön): Az ördög vigye Maklai urat azzal a gebével együtt! Rebeka, ez a cseléd mindent tud, vald be bűnödöt s . . . térdre le! . . .

Rebeka (összetett kézzel, reszkető ajkakkal): Ne haragudj, édes Jákobom. Mindent beismerek. De nézzed csak, ezerkétszáz forintod hatszázát jövedelmeztet néhány hét alatt. Itt a pénz. (Átadja.)

Pasternák (felviduló arccal átveszi a summát; rövid gondolkodás után): No, Isten neki, megbocsájtok . . . De máskor ne csinálj ilyen bolondokat, mert megbánod. Nagyon ám. De igen . . .

János (kijövő feleségéhez): Borraivalóimnak vége! Te, nagypénteki kerepelő, ha még egyszer eljár a szád, kitekerem a nyakadat . . .

(Függöny.)

D. Bodó Mátyás.

szék ma felmentette Gabris Dezsőt a családja alól, Pavlovics ellen pedig, mert időközben Amerikába szökött, kénytelen volt a további eljárását megszüntetni.

Művészet, irodalom

* **Filharmonikusok hangversenye.** Minden tülzás nélkül mondhatni, hogy a nagybecskereki filharmonikusok tegnapi IX-dik népies hangversenye a legkényesebb zenei igényeket is kielégítette s ha van valami kívánni való hátra, úgy az csak az lehet, hogy a közönség is azzal a jóindulattal támogassa ezt az igazán elsőrangú zene-egyletet, mint amilyen buzgalommal és odaadással az a publikum igényeinek megfelelően igyekszik. A hangversenyt, mely este fél 9 órakor kezdődött a Rózsa-szálloda kávéházi termében szép közönség előtt, a „Bersaglieri induló”-val nyitották meg, majd Kéler Bélának egyik kiváló szerzeményét, a „Magyar vigjáték” nyitányt adták elő, mely a közönség részéről zajos tapsokban részesült. Nagyon tetszett még Grieg Edvardnak „Peer Gyint”-je, Czibulka „Szerenád”-ja, és Schubert F-nek „Balletzene Rosamunda”-ja Kapeller „Keringő”-je, Herold „Zampa”-ja és Verdinek „Rigoletto”-ábrándja, mely különösen nagy hatást keltett. Eulenberg „Arabs szerenád”-ját és Rendla „Gavotte”-ját szintén zajos tapsokkal honorálta a publikum, ugyancsak az utolsó számot, Beyer „Troyka” galopp-ját is. A dícséret során nem szabad megfeledkeznünk Rippka Imréről, az egyesület kiváló képességű és agilis karmesteréről sem, mert az ő fáradozásának köszönhető, hogy néha-néha alkalma van a közönségnek jó zenét hallgatni.

* **Az Arany János társaságból.** Az Arany János Társaság tegnap délután 5 órakor Szentkláray Jenő dr. elnöke alatt zárt ülést tartott, melyen elhatározták, hogy a Társaság e hó 28-án, délután 5 órakor, a vármegyei székház nagytermében irodalmi és művészeti estélyt rendez. Az estély műsora a következő:

1. Liszt Ferenc: Lelkesedés. Énekli a Zenekedvelő Egyesület énekkara.
2. Jörgné Draskóczy Ilma rendes tag: Költemények.
3. Nyári Sándor dr., egyetemi tanár, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum őre: Brocky Károly festőművész élete és művei.
4. A) Chopin: Ballada, Op. 23. B) Chopin: Scherze, Op. 31, zongorán előadja Kartner Margit k. a.
5. Vértessy Gyula rendes tag: Költemények.
6. Rózsa Lajos, a temesvári Ferenc József-színház tagja Arany János néhány dalát adja elő.
7. Szabolcska Mihály társelnök: Költemények.
8. Lányi Ernő: Magyar népdalegyveleg. Énekli a Zenekedvelő Egyesület énekkara. Belépő díj személyenként egy korona, tanulójegy 50 fillér.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, nov. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőházban ma megindult a jövő évi költségvetés vitája. A vita az idén nem fog nagyon elhúzódni, mert bár a horvátok és a nemzetiségielgyekezni fognak ugyan a költségvetés tárgyalása folyamán élénkebben szerepelni, de ezt a kormány ellensúlyozni fogja a sürgősség kimondásával. Ennek alapján azután remélik, hogy már december közepére letárgyalják az egész költségvetést.

A mai ülést Justh Gyula elnök 10 órakor nyitja meg s az ülésen a kormány részéről jelen van Wekerle Sándor, Günther Antal, Jekelfalussy Lajos és Jospovich Imre.

Napirend előtt az elnök elparentálja az elhunyt Rigó Lajos képviselőt s indítványára a Ház jegyzőkönyvi részvétét fejezi ki.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter kéri, hogy a katonai nevelőintézetekről szóló törvényjavaslatot tegyék át minél előbb a pénzügyi bizottsághoz.

Miután harmadszori olvasásban megszavazzák a főváros fejlesztéséről szóló törvényjavaslatot, a Ház megkezdi az 1909.

évi állami költségvetés tárgyalását.

A költségvetést Hoitsy Pál ismerteti és indokolja behatóan és ajánlja elfogadásra.

Utána Batthányi Tivadar gróf szól a függetlenségi párt nevében a költségvetéshez. Beszédében panaszodik az ellenzéki sajtó támadásai ellen, majd szól a románok agitációjáról, azután pedig a választói törvényjavaslatról. Erre nézve figyelmébe ajánlja a kormánynak, hogy a törvényjavaslat parlamenti tárgyalása alkalmával ne zárkozzék el a módosításoktól. Tiltakozik továbbá az osztrákok beavatkozása ellen a választójog dolgában s visszautasítja azt a vádat, mintha ő és Kossuth Ferenc a nagyszerb propagandát előmozdították volna. Egyebekben, miután bizalommal viseltetik a kormánnyal, a költségvetést az ország érdekében szükségesnek tartja, azt elfogadja.

Utána Babics-Gyalszki Lyuba horvát képviselő, Vajda Sándor nemzetiségi, majd Roics Milán horvát a költségvetés ellen beszél.

Miután a vita folytatását holnapra halasztották s Lázár Zuárd elmondotta egy régebbi interpellációját az aradmegyei telepítések dolgában, az ülés véget ért.

A miniszterelnök Bécsben.

Budapest, nov. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök vasárnap Bécsbe utazik, ahol tanácskozni fog a külügyminiszterrel a külügyi helyzet dolgában.

Kossuth Ferenc betegsége.

Budapest, nov. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ismét gyöngékedik, úgy, hogy nem hagyhatja el szobáját.

A sajtóvétségek és az előzetes letartóztatás.

Budapest, nov. 18. (A „Torontál” ered. távirata.) Günther Antal igazságügyminiszter ma a képviselőház folyosóján kijelentette, hogy sajtóvétségek miatt nincs előzetes letartóztatás s hogy legközelebb törvényjavaslatot is dolgoztat ki erre vonatkozólag.

A balkáni események.

Budapest, nov. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az elterjedt mozgósítási hírekre vonatkozólag jó forrásból jelentik, hogy a hadügyi vezetőség a határ- és biztonsági szolgálatnál feltétlenül csak a szükséges minimumra szorítkozik. Minden lehetséges engedményt nyújt e tekintetben. Csupán a legfiatalabb tartalékévfolyam és a póttartalékosok három legfiatalabb évfolyamának behívása, tehát csaknem kizárólag nőtlen emberek behívása van tervbe véve. Az idősebb évfolyamok és így a családfentartók megkíméltetnek. De még ebben a terjedelemben is a behívások csak a legszükségesebbre szorítottak és a béke idején járó minden könnyítés megadatik. A legfiatalabb tartalékévfolyam csak addig marad aktív, míg a behívott póttartalékosok kellőképpen kiképeztek. A behívottak a számos foglalkozási ág által nyomasztólag érzett fegyvergyakorlat alól felmentetnek. Különösen hangsúlyozandó, hogy nem mozgósításról van szó, még részleges mozgósításról sem, hanem csak az állomány felemeléséről az 1883. évi XVIII. t.-c. értelmében.

Budapest, nov. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, ott a jövő hét elején várják haza Milovanovics szerb külügyminisztert és a szkupstina az ő jelentéseitől teszi függővé azt, hogy Bosznia annektálása és a kompenzáció kérdésében milyen állást foglaljon. Hír szerint Szerbia nyugodtan be fogja várni a nagyhatalmak konferenciájának eredményét, amit a hatalmak belgrádi képviselői a szerb kormánynak, Miklós cár pedig György hercegnek is ajánlottak.

Budapest, nov. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egy másik belgrádi távirat a kragujevaczi összeesküvő tisztek és altisztek megkegyelmezéséről és reaktiválásáról szól, amit különben a szkupstina már hetek előtt egyhangú pártolással terjesztett a kormány elé, úgy, hogy a kormánynak meg kellett ígérnie, hogy ezt a kérdést rendezni fogja. Azóta már öt hét telt el s a kegyelem még mindig késik, ami nagy lehangoltságot és elégtelenséget kelt a szkupstinában, amely követeli, hogy a miniszterelnök teljesítse ígéretét, vagy pedig mondjon le a kormány.

Budapest, nov. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádból érkezett sürgöny szerint az a hír, hogy Simics bécsi szerb nagykövetet titkáiraival együtt visszahívják, egyáltalán nem a légből kapott és ez a hír a hivatalos cáfolatok dacára is erősen tartja magát.

Budapest, nov. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Moszkvai táviratok szerint Pasics és Minskovic, akik a szerbek érdekében Oroszországba utaztak, ott egyre folytatják még pánszláv agitációikat, ami azonban egyáltalán nem jár valami különös sikerrel, mert úgy az udvar, mint a komolyabb orosz lapok cseppet sem hátorítják a két agitátort, akik bizonyára maguk is belátták már, hogy az orosz nép támogatására nem igen számíthatnak. Az orosz lapok figyelmeztetik a vezetőket, óvakodjanak attól, hogy Szerbia és Montenegró háborus terveit magukéva tegyék.

Polónyi antiszemita pártot csinál.

Budapest, nov. 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) A bécsi Vaterland jelentése szerint Polónyi Géza volt igazságügyi miniszter egy antiszemita párt létesítésén fáradozik. Polónyi Géza ma a folyosón beszélgetett is a zsidókérdésről s azt mondta, hogy ő mint katolikus, nem tűrheti már tovább, hogy a zsidók az egyházat bántsák s ugyancsak nem lehet már tovább tűrni, hogy a zsidó szocialisták és demokraták klikkje uralkodjék az ország fölött. Ebből a szempontból tartja veszedelmesnek Andrássy Gyula választói javaslatát is.

Határidő-üzlet.

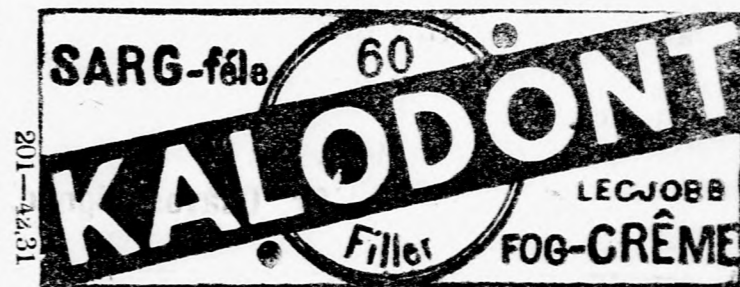
Budapest, nov. 18. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tözsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április 1909.)	25.56—
Rozs (novemberre)	21.94—
Rozs (áprilisra 1909.)	21.44—
Zab (áprilisra 1909.)	17.04—
Tengeri (áprilisra)	15.08—

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyíltér.

(E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.)

12266/1908. polg. sz.

1033-3.2

Hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék köz-
hírré teszi, hogy a Temesbégavölgy víz-
szabályozási társulatnak Nagymargitta köz-
ség érdekeltejei elleni kisajátítási ügyében a
kártalanítási eljárás 11698/1908. polg. sz.
alatt folyamatba tételvén, tárgyalásra határ-
napul **1908. évi nov. 25-ik (huszonöt) nap-
jának d. e. 10 órája** Nagymargitta község-
házához kitűzetett, amikor a kisajátító
társulat és a kisajátítási összeírásban meg-
nevezett tulajdonosok, nemkülönben a többi
telekkönyvi érdekeltek egyenként külön-
s a távollévők és ismeretlen tartózkodásuk
részére ezennel kinevezett ügygondnok,
dr. Sándor Mihály nagybecskereki lakos
ügyvéd megidézettnek azzal, hogy az érde-
keltek elmaradása a kartalanítás tekinté-
ben hozandó határozatot nem gátolja, s
hogy az egyéni külön értesítésnek elmar-
adása, vagy a tárgyaláson meg nem jele-
nése miatt igazolásnak helye nincsen.

Megjegyeztetik, hogy a kartalanítási
eljárás tárgyát a nagymargittai 6., 7., 15.,
30., 35., 56., 65., 71., 82., 96., 127., 134.,
154., 172., 180., 191., 201., 210., 240.,
241., 251., 276., 281., 574., 286., 299.,
302., 303., 312., 317., 318., 319., 326.,
328., 333., 334., 336., 339., 340., 347.,
373., 393., 446., 487., 504., 507., 544.,
545., 564., 602., 620., 654., 660., 665.,
669., 670., 697., 741., 747., 767., 830.,
834., 855., 856., 857., 874., 936., 955.,
966., 977., 983., 992., 996., 1018., 1054.,
1072., 1073., 1076., 1077., 1089., 1090.,
1091., 1109., 1110., 1112. sz. ljkvben felvett
ingatlanokból kisajátítás alá eső területek
képezik.

Nagybecskereken, a kir. törvényszék, mint
polgári bíróságnak 1908. évi november hó
1-ő napján tartott üléséből.

Sahni Tóth István.
kir. törvényszék jegyzője.

Zsiros Lajos.
kir. törvényszék elnöke.

9887/1908. sz. A törökbecsei járás főszozabirjától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye törökbecsei járásá-
hoz tartozó Kumán és Tarras községekből
álló kumáni **körorvosi állásra** pályázatot
hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást
elnyerni óhajtják, hogy az 1883: I t. c. 9.
§-a, illetőleg az 1876: XIV. t. c. 143 §-a
értelmében felszerelt s eddigi alkalmaztatá-
sukat is feltüntető kérvényüket folyó évi
dec. 24-ig hozzám terjeszszék be. A később
érkező kérvényeket nem fogom figyelembe
venni.

A választást később meghatározandó
napon fogom megtartani.

A körorvos javadalmazása az 1908:
XXXVIII. t. c. 10. §-a értelmében 1600
kor. évi fizetés, évi 100 kor. személyi pótlék,
300 kor. lakbér, továbbá Kumán köz-
ség részéről évi 40 kor. utiátalány; látog-
gatási díj nappal 1 kor., éjjel 2 korona s
mindkét községben a bizonyítványok kiállítá-
sáért szabályrendeletileg megállapított díj-
jak élvezete. Kumán községben az orvos
ingyen köteles a vágatási biztosi teendőket
teljesíteni.

Törökbecse, 1908. évi november 11.

Dr. Csávósy Ignác,
főszozabiró.

1027-3.3

**Az Arpád-utcai 637/15. sz.
házban több kisebb és nagyobb**

lakás
azonnal kiadó.

Tudakozódní e lap kiadóhivatalá-
ban lehet.

766-x.45

Szálloda átvétel.

Van szerencsém Nagybecskerek város és vidéke n. é. közönségének b. tudomására hozni, hogy a

Korona-szállodát kávéházzal és éttermeivel együtt átvettm,

egész ujonnan átalakítva, a mai kornak megfelelően berendezve megnyitottam s azt Klein nagy-
bátyám üzletében szerzett tapasztalatokkal vezetem. — Főtörekvésem az leendő, hogy a n. é.
közönség meglegedését minden tekintetben kiérdemeljem. **Tisztán kezelt jó italok kimérése,**
valamint a **legízletesebb magyar konyhával szolgálók.** — A n. é. közönség szives támogatását kérve,

vagyok kiváló tisztelettel **STRASSER MANÓ,** Klein János unokafivére.

Abonensek teljes étkezésre, havi előzetes fizetés mellett, bármikor elfogadtatnak.

1035-2.1

HÁZELADÁS.

**Deák Ferenc-utca 7. sz. a. levő
házamat előnyös fizetési felté-
telek mellett eladom. A ház áll
8 szobából, kényelmes mellék-
helyiségekkel, villanyvilágítással
és nagyon szépen parkirozott
:: udvarral. ::**

SOLYMOSSYÉ BRÁJER MÁRIA.

(551-x.39)

Schlesinger L.

nemzetközi házasságköszvetítése

Berlin 18.

a kontinens legnagyobb intézete.

Allandóan több száz vagyonos

hölgy előjegyezve.

653-104.32

RÁMPÁS

dr. Brájjer Lajos

= szőlőjéből.

Kapható: =

Zápolya-utca I. sz.

(a házmesternél).

822-x.45

Nyomdász-tanuló

azonnal felvétetik.

Aki hirdetni akar

még pedig sikerrel, az forduljon az
„Általános Tudósító“ (Leo-
pold Gyula) hirdetési osztályához,
Budapest, VII. ker., Erzsébet
körút 41., hol hirdetések az összes
létező bel- és külföldi hírlapokban
és naptárakban kiváló szakértelem
mel, lelkiismeretesen, pontosan és
szolid áron eszközöltetnek. Több
mint 200 naptár kizárólagos képvi-
selete, vidéki lapok központi hirde-
tési osztálya, számos hírlap kizáró-
lagos kezelője. Diszes újságkataló-
gus, képes naptárjegyzék és minden
felvilágosítás a t. c. hirdetőknak
díjmentesen.

1013-x.3

901/1908. sz.

Kunszöllös község előljárásgától.

Árverési hirdetmény.

Kunszöllös község előljárásga ezennel
közhírré teszi, hogy a község tulajdonát
képező, 100. és 203. öi. sz., ugynevezett

m a l o m h á z a k

folyó évi dec. 12-én d. e. 9 órakor Kun-
szöllös község tanácstermében nyilvános
árverésen készpénzfizetés mellett a legtöbb-
bet ígérőnek eladotnak.

Az árverési feltételek a község jegy-
zői irodában a hivatalos órák alatt be-
tekinthetők.

Kunszöllös, 1908. évi november 12.

1029-3.3

Az előljárásg.

Vendéglő-megnyitás.

Az Árpád-u. 638/15. sz. házban
levő vendéglő ujonnan át-
alakítva, mint

Vendéglő a Naphoz

018-x.20

megnyilt.

Mindenkor jó valódi borok
és egyéb italok, valamint
ételekről gondoskodva van.

MÉRLEGKÉPES**KÖNYVELŐ**

elvállal olcsó díjazás mellett
delutáni és esti órákra köny-
velést és irodai munkákat.

**Bővebb felvilágosítással e
lap kiadóhivatala szolgál.**

Egy, a kellő műveltséggel bíró fiú

mint tanonc felvétetik
ALMÁSY és SZEPESSY

könyv-, zenemű- és
• papirkereskedésében

Nagybecskerek, Hunyady-(fő)-utca.

1007-x.9